

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs An Possit iudici laico criminales clericorum causas delegare?
Allegatio CVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

ſeq. Gregor. l. 15. verbo con ſu ſeruo, tit. 17. par. 7. Plac. de delictis capit. 10. ad fin. Idoe. in pract. crimin. rubr. de carcer. ſue comment. capite 17. numer. 16. Perez. l. 12. tit. 14. libro 2. Ordin. pag. 336. Maſcard. de probat. concl. 267. nume. 4. late Farin. d. quaſtione 31. a numero 110. Ordin. Regia Luſit. libro 1. tit. 33. §. 4. quamvis ſit meretrix, quia tunc arbitrio Iudicis puniendus erit, Hippol. in d. l. 1. numer. 3. Menoch. de arbitr. caſu 292. Azue. d. l. 2. tit. 24. libro 4. noua recopil. Farin. d. quaſtione 31. a n. 120. Hortenſ. Cautelan. de brachio Regio par. 2. a num. 151. cum ſeq.

23 Hinc etiam ſit, quod ſi mulier prægnans reperiatur in carcere culpa cuſtodis præſumitur. Boer. deciſ. 216. Maſcard. concl. 267. numero 4. prout etiam eius culpa præſumuntur inuecta in carcerem ex eod. Maſcard. d. concl. 267. num. 11. & punitur ex eo omni quod immittitur, per quod poteſt ſequi mors, vel fuga carcerati, ſi non fecerit ſolitam carceratorem perquiſitionem Farin. d. q. 31. a num. 95.

24 Vbi Episcopuſ per ſe ſuas ſententias, & executionem exequi non poſſet brachium ſeculare implorare valet capit. 1. de officio Ordin. cap. dilecto, de ſent. excom. libro 6. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 8. & ſeſſ. 25. de reform. c. 5. Menoch. de arbitr. caſu 452. n. 4. Joar. de Paz in praxi tom. 2. pralud. 1. numero 2. & 3. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. capite 66. numer. 8. cum ſeq. Cened. ad Decretal. collect. 101. numero 12. & 13. Marc. Anton. Genueſ. in praxi Curia Archiepiſc. Neapol. c. 36.

25 Quod auxilium ſi ſecularis neget, poteſt ad illud præſtandum cenſuris compelli, de quo Menoch. d. caſu 452. Bellacomb. tom. 1. commun. opinion. libro 3. tit. 1. numer. 118. pagina 367. Auiles ad cap. 20. Prætorum, verbo uſurpan. numero 21. Perez. l. 4. tit. 1. libro 3. Ordin. pagina 471. Cened. d. collect. 101. num. 12. Decia tract. crimin. lib. 4. cap. 10. numero 3. verſ. 8. Bobadil. in ſua politica libro 2. capite 17. num. 80. Fr. Emmanuel quaſtioni Regular. tom. 1. quaſtione 8. artic. 14. Farin. in praxi criminal. quaſtione 97. numero 82. Modern. de iuriſdict. par. 1. capit. 52. numero 1. Ludouic. Rodolphin. tract. de brachio ſeculari num. 45. Franc. Molin. eod. tract. cap. 14.

26 A multis Doctõribus probatum inuenio prædictum auxilium minime eſſe præſtandum ab ipſo laico, niſi cauſæ cognitio antecedit ſummatim præſtituta, an auxilium ſit cõcedendũ necnẽ, ne ceteri propõſu, & veluti præcipiti ducti volũtate Iudices iuriſ ordine prætermiſſo ſubſidiarium alioquin impertiantur auxilium, cuius quidem ſententiæ fuerunt Innocen. in cap. 1. de ſtatu monachorum, libro 6. Aſſiſt. deciſ. 220. numero 9. Roland. conſil. 37. nume. 7. & 8. libro 1. Clarus §. ſin. quaſtione 96. num. 7. Alciat. in cap. 1. num. 120. de offic. Ordin. Segur. d. par. 2. capite 13. n. 33. Bellug. in ſpeculo Principum rubr. 11. n. 41. ad medium, §. tractandum, verſ. & de his ſaltem ſummarie. Nauar. in cap. cum contingat, de reſcript. remed. 1. n. 8. verſ. ex prædictis. Auiles in c. prætorum, cap. 20. verbo uſurpan. n. 20. Bernard. in practice. vbi ſalced. ca. 154. n. 11. alias cap. 160. n. 17. Perez. l. 4. gloſ. 3. tit. 1. lib. 3. Ordinamenti, Azue. d. l. 15. n. 1. tit. 1. lib. 4. recopil. Bernard. Grauens ad practice. Camera Imperialis l. 1. cõcl. 115. n. 5. Viſaſc. cõſult. 48. n. 13. Cened. ad Decretales collect. 105. n. 13. Et ex eo quia Iudex ſecularis non tenetur brachium ſuum impertiri quãdo eccleſiaſticus nulliter proceſſit, vel ſententia eſt nulla, vt tenent Cenall. commun. contra comm. tom. 4. q. 897. num. 89. & alibi par. 2. quaſt. 93. n. 69. Lud.

Rodolphin. tract. de brachio ſeculari num. 36. Cened. Ca. non. quaſtione 1. l. 1. q. 36. n. 13. cum ſeq. Vel etiam quando de incompetencia Iudicis eccleſiaſtici apparet Menoch. remed. 3. retinendæ numero 360. verſicul. debet autem Index, Bernard. Graen. d. conſul. 115. numero 9. Ludouic. Rodolphin. d. tract. de brachio ſeculari numero 17.

27 Quæ quidem ſententia à præcitatõ Doctõribus relata in illis terminis ſubſiſtere poterit, in quibus & Doctõres ipſi magis communiter loquuntur, cum ſcilicet Iudex eccleſiaſticus damnauit aliquem, eumque deinde tradidit Curia ſeculari puniendum; eo ſiquidem caſu opinati ſunt non ſemper teneri laicum magiſtratum exequi ſententiam eccleſiaſtici Iudicis, vt dicit Campan. d. cap. 13. numero 87. Limitarem tamen in crimine hæreſis, in quo laicus ſententiam eccleſiaſtici Iudicis conſeſtim exequi aduerſus reum de illo crimine condemnatum tenetur, vt notant Petr. Garſ. in ſuis deciſ. Fidei dec. 2. Aloyſ. Ricci. in praxi fori eccl. deciſ. 330. in 1. edit. & reſolut. 287. in 2. edit. & dixi Alleg. 40. num. 50.

S V M M A R I U M.

- 1 Delegare non poteſt Episcopuſ Iudici laico, vt cognoſcat de cauſis criminalibus clericorum.
- 2 Laicus etiam coniunctus cum clerico de cauſa criminali clericuſ cognoſcere non poteſt.
- 3 Delegare non poteſt Episcopuſ cauſas ſpirituales laico ſimul cum Clerico coniuncto.
- 4 Clerico coniugato non poſſunt cauſæ criminales Clericorum ab inferiore à Papa delegari.
- 5 Delegare poteſt Episcopuſ Iudici laico criminales clericorum cauſas, ſi non adeſſet clericuſ ſufficiens & habilis, cui Episcopuſ poſſet huiuſmodi cauſas delegare.
- 6 Aſſeſſorem laicum in cauſis criminalibus Clericorum poteſt Episcopuſ aſſumere.
- 7 Delegare poteſt Episcopuſ, & quilibet Index eccleſiaſticuſ laico cauſas ciuiles, & temporales, non tamen generaliter.
- 8 Arbitrari poteſt eſſe laicus in cauſa Clericorum ſi in ipſa inſimul cum clerico compromittatur.
- 9 Eccleſiaſticuſ Index aduendus eſt in cauſa commiſſa clerico, & laico, ſi ab eorum ſententia appellari contingat.

EPISCOPVS AN POSSIT
iudici laico criminales clericorum
causas delegare?

ALLEGATIO CVIII.

Episcopus non potest delegare iudici laico, vt cognoscat de causis criminalibus clericorum, *glos. verbo non presumat. in capit. 2. de iudicijs, vbi Ripa numer. 34. & Panorm. numer. quint. Clar. in final. questione 41. numer. 5. vers. quaro nunguid. segura Daualos in director. iudicum eccles. parte secund. capit. 11. numer. 1. Marchef. de commission. par. 2. capit. 3. 4. cap. principalis. numer. 40. iul. Cas. Imbrian. in tract. de iudice Regni. part. ult. numer. 59. Camill. Borrell. consil. 68. numer. 19. Decian. tractat. criminal. tom. 1. lib. 4. capit. 9. numero 70. Farin. in praxi crimin. questione octau. numero quarto vers. sublimita. Camill. de Curie in dinerfor. sue comprehens. iur. feud. part. 2. capit. 2. numero 124. in fine. Marc. Anton. Genuens. in practica. eccles. quast. 730.*

2 Amplia primo, etiam si Episcopus causam criminalem clerici delegasset laico simul cum clerico, vt de causa cognoscere, quia laicus ita coniunctus nec etiam de causa criminali clerici cognoscere posset, *Abb. in capitulo significasti, de foro compet. Deci. in dist. capit. secund. numer. 5. in fine. Roland. à Valle consil. 4. numero quarto libro primo. Clar. dista questione 41. numero quint. Farin. d. questione 8. numer. 4. vers. limita. Sigismund. Scacc. de iudic. par. 1. capit. 11. numer. 40. Decian. d. capit. 9. numer. 71. Segura Daualos d. capit. 11. numero primo. Sbroz. de officio Vicary lib. secund. questione 66. num. 20.*

3 Sicut etiam non poterit delegare causas spirituales laico simul coniuncto cum clerico, *Dec. in d. capitulo 2. numero 154. Marchefan. d. cap. 3. numer. 41. Azori. institut. moral. part. 2. lib. 3. capit. 32. questione 4.*

4 Secundò amplia, vt nec etiam clerico coniuncto inferior à Papa possit causas criminales delegare, *Abb. in d. capit. 2. numer. 15. & ibi Rip. numer. 64. Clar. d. questione 41. numer. 6. Decian. d. cap. 9. numer. 72. Sbroz. d. q. 66. num. 20. Segura Daualos d. c. 11. num. 1. Rendina in promptuario recept. sentent. tom. 1. tit. 17. num. 14.*

5 Limita primo vbi in partibus, in quibus est facienda delegatio, non adesset clericus sufficiens, & habilis cui Episcopus posset delegare tales causas, quia tunc poterit illas laico delegare. *Iul. Cas. Imbr. in tract. de iudice Regni part. ult. numer. 60. Limita secundo, vbi pro delicto esset inferenda poena sanguinis, quia tunc non solum potest illas delegare, verum etiam teneri Episcopus vel alius quouis iudex ecclesiasticus delegare sententiam ferendam laico, postquam ipse delegans de causa cognouerit, & processum compilauerit, Rip. in dicto cap. 2. num. 44. Decian. d. cap. 9. num. 76. in fine.*

6 Aduertas tamen, quòd licet Episcopus regulariter non possit delegare causas criminales clericorum laico, poterit nihilominus in talibus causis sibi assumere assessorem laicum, *Abb. in c.*

significasti, de foro compet. Camill. de Curie d. cap. 2. m. 64. Rendina d. tit. 17. m. 21.

7 Limita denique in causis civilibus, & temporalibus, quia poterit Episcopus, & quilibet alius Iudex Ecclesiasticus delegare laicis, quia hoc eis non est interdictum prater potestatem imponendi censuras, *glos. verbo non presumat. in dicto capit. 2. de iudic. vbi Abb. numer. 5. Bald. 10. Felim. 6. Deci. 5. & ceteri scribentes, vnt. de nullitat. titulo de nullit. ex defectu iurisdic. numer. 69. Segura Daualos dict. cap. 11. numer. 2. Sigismund. Scacc. d. cap. 11. numer. 41. vers. aduerte modo, Decian. d. cap. 9. numer. 70. Cucch. in instit. maior. lib. 2. tit. 6. numer. 139. & 140. Marc. Anton. Genuens. d. questione 730. vbi intelligit dummodo essint clerici idonei, & non fiat commissio generalis ad omnes causas civiles.*

8 Sic etiam laicus potest esse arbiter in causa clericorum si in ipsum insimul, vnà cum clerico compromittatur, vt probat *tex. in capitulo per tuas, 9. de arbitris, & resoluunt Pius. tom. 1. commun. opinion. libro secundo tit. 26. numero 17. versic. Et sic compromissum, Conar. practica. capit. 34. numer. 1. vers. Est etiam ratio, Mascard. de probat. conclus. 138. numero 60. Bonacof. commun. crimin. parte secund. verbo laicus, fol. 45. Cotta in memorabil. verbo compromissum, in secund. Rebuff. de privilegijs, scholar. priuil. 106. versic. 7. Alexander Monet. in suo tractatu de decimis capit. 8. numero 23. Farin. in praxi crimi. par. 1. questione 8. sub numer. 24. vers. limita 2. Bobadil. in sua politica libro secundo cap. 17. numer. 93. Bernard. Greue. ad practica. Camera Imperial. libro primo conclus. 37. consid. 2. numero secundo. Cened. d. collect. 176. numer. 3. Cald. Pereira in l. si curatorem, verbo implorandum, numer. 6. colum. 6. optimè Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 100. numer. 51. & 52. vbi resoluit, quod in causa commissa clerico, & laico, si contingat ab eorum sententia appellari, ad eundem erit Iudex ecclesiasticus tanquam dignior, secus tamen dicit quoad reductionem, quæ non debet peti coram Superiore arbitratoris, sed coram eo, qui iudex causa fuisset, si de illa compromissum non esset factum, de quo etiam Perez l. 12. versic. quæro. tit. 15. lib. 2. Ordin. pag. 364.*

S P M M A R I V M.

- 1 Quæstorum sacra pecuniæ qualitates describuntur.
- 2 Quæstores elemosinarum admittendi non sunt, sine Episcoporum, vel Apostolicis veris litteris.
- 2 Quæstorum usus qua ratione extinctus fuerit, ostenditur.
- 4 Quæstores non obstant qualicunque exemptione potest Ordinarius incarcerare, excommunicare, & castigare.
- 5 Elemosynas sponte datas in pios usus conuertendas accipientes non comprehenduntur decreto Concilij Trid. sess. 21. de reform. cap. 9.
- 6 Quæstuary proprie dicuntur, qui quæstum sibi referunt.
- 7 Regulares Mendicantes, ac Fratres S. Antonij, aut pro eis quærentes elemosynas non comprehenduntur decreto Concilij sess. 21. de reform. cap. 9.
- 8 Regulares quæstuanes tenentur Episcopo fidem facere per litteras authenticas de licentia ad huiusmodi quæstuationem à suis superioribus sibi data.